

**ОБОРОННИЙ СОЮЗ ЯПОНІЇ ТА США:
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ**

**THE US-JAPAN SECURITY ALLIANCE:
FEATURES OF FUNCTIONING AND PROSPECTS FOR IMPLEMENTATION**

Івасечко О.Я.,

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»*

Мартиненко Б.О.,

*студентка II курсу магістратури факультету міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»*

У статті проаналізовано особливості та перспективи безпекового співробітництва між Японією та США у форматі оборонного союзу. На основі договорів, керівних принципів та спільних декларацій встановлено, що механізм реалізації безпекового виміру відносин Японії та США є багатовекторним та відбувається на основі офіційних зустрічей представників зовнішньополітичних та оборонних відомств Японії з відповідними представниками з Сполучених Штатів Америки у форматі «2+2». Також проаналізовано, механізм функціонування, який відбувається із залученням постійного Координаційного механізму союзу та його складових структур. Визначено, що безпекова співпраця між Японією та США залежить від рівня зацікавленості сторін та зовнішньополітичних чинників. Резюмовано, про те, що з початком XXI століття оборонний союз Японії та США використовує увесь потенціал для військово-оборонного вектору співробітництва, а це є необхідним для відповіді на поточні загрози. З'ясовано спільні цінності, погляди на поточні проблеми та збільшення оборонного бюджету, які стали локомотивом для посилення співпраці Японії та США у форматі союзу. Вдосконалюючи свій механізм функціонування для ефективнішої відповіді на чинники, що дестабілізують Індो-Тихоокеанський регіон, американсько-японський союз стає найвпливовішим альянсом у межах цього регіону. Будучи у рівноправних та вигідних відносинах кожна сторона отримує позитивні наслідки для себе, що у підсумку переростає у найефективніший безпековий механізм в Індо-Тихоокеанському регіоні. Досліджено, що оборонний союз США та Японії потребує модернізації за допомогою створення спільного командування й контролю. Представлено виклики й загрози, які стають на перешкоді функціонуванню американсько-японського оборонного союзу, до них відносять небезпеку зі сторони Китаю, Північної Кореї та Росії. Також репрезентовано подальші траєкторії розвитку (сценарії) оборонного союзу Японії та США.

Ключові слова: оборонний союз, США, Японія, Індо-Тихоокеанський регіон, безпекова співпраця.

The article analyzes the features and prospects of security cooperation between Japan and the USA in the format of a defense alliance. On the basis of treaties, guidelines and joint declarations, it was established that the mechanism for implementing the security vector of Japan-US relations is multi-vector and takes place on the basis of official meetings of representatives of Japan's foreign policy and defense departments with relevant representatives from the United States of America in the «2+2» format. It was also analyzed that the mechanism of functioning takes place with the involvement of the permanent Coordination Mechanism of the US-Japan union and its component structures. It has been established that the specifics of security cooperation between Japan and the USA, which depends on the level of interest of the parties and foreign policy factors. It was found that common values, views on current problems and an increase in the defense budget became the locomotive for strengthening cooperation between Japan and the US in the format of an alliance. By improving its operational mechanism to respond more effectively to the factors destabilizing the Indo-Pacific region, the US-Japan alliance is becoming the most influential alliance within this region. Being in an equal and beneficial relationship, each side receives positive consequences for itself, which ultimately turns into the most effective security mechanism in the Indo-Pacific region. It has been studied that the US-Japan defense alliance needs to be modernized through the establishment of joint command and control. The challenges and threats that stand in the way of the functioning of the American-Japanese defense alliance are presented, including the danger from China, North Korea, and Russia. Further scenarios for the development of relations between the USA and Japan and in the sphere of security and defense are also represented.

Key words: defense alliance, USA, Japan, Indo-Pacific region, security cooperation.

Постановка проблеми. Сьогодні відбуваються кардинальні зміни на міжнародній арені, зокрема в Індо-Тихоокеанському регіоні, що є поштовхом задля координації зусиль суверенних держав щодо встановлення надійного безпекового простору. З огляду на це, посилено співпрацю у межах оборонного союзу між Японією та Сполученими Штатами Америки. Оборонний союз

за лінією Токіо-Вашингтон пройшов не один етап становлення, еволюції, трансформації та ревізії. Сьогодні американсько-оборонний союз продовжує розвивається під впливом складної взаємодії історичних, внутрішніх і геополітичних факторів. Таким чином, наявність спільних проблем та інтересів, а також візії щодо миру й безпеки стали каталізатором для безпекового співробітництва

в форматі американсько-японського оборонного союзу. Відтак, доцільно проаналізувати історію формування відносин в безпековому вимірі між Японією та США, а також визначити чинники, які впливають на рівень цього співробітництва. Актуалізує дослідження і перманентні виклики та загрози, які лише посилюють та модернізують союз двох країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

За останні роки опубліковано чимало наукових досліджень, що висвітлюють розвиток американсько-японського безпекового союзу та окремі його аспекти. Тож було проаналізовано статті зарубіжних дослідників, таких як-от: Б. Джонстона [6] та І. Вонга [12], у яких автори зосередили свою увагу на питанні трансформації національної безпеки Японії та співпраці з США. Під час вивчення проблеми використано також публікації українських та закордонних електронних ЗМІ [1; 2; 3; 5; 8; 9; 11]. Презентовано інформацію про рейтинг військової сили [7] США та Японії, а також розглянуто звіт [4] щодо обороноздатності Японії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Оборонний союз США та Японії формує міцну основу задля формування архітектури регіональної безпеки, з метою ефективного управління поточними загрозами та запобігання майбутнім конфліктам. Метою представленого дослідження – з'ясувати особливості та перспективи функціонування оборонного союзу США та Японії, висвітлити загрози та виклики зазначеного союзу та презентувати можливі траєкторії його розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Співпраця між США та Японією відіграє важливу роль для кожної з сторін. Поштовхом до трансформації оборонного союзу Японії та США стали події 2022 року, які сколихнули усю міжнародну систему безпеки. Так, 16 грудня 2022 р. Японія оприлюднила нову Стратегію національної безпеки, Стратегію національної оборони та Програму розбудови оборони, що є прагматичною відповіддю на зростаючі виклики безпеці, що надходять з усіх можливих напрямків, включаючи Китай, Північну Корею та Росію.

Важливим кроком у змінах оборонної політики Японії стала заява про збільшення витрат на оборону. Нова стратегія Японії запроваджує траєкторію бюджету, яка наблизитиметься до 2 відсотків ВВП до кінця п'ятирічного плану – приблизно з 5 трильйонів ієн (37 мільярдів доларів США) у цьому фінансовому році, до 11 трильйонів ієн (81,5 мільярда доларів США) до 2027 фінансового року Японії [6]. Таке рішення несе вагомі зміни в рівень безпеки як самої Японії, так і Індо-Тихоокеанського регіону. Після оприлюднення плану збільшення витрат США привітали такі дії, оскільки це сприятиме покращенню і модернізації військово-оборонного потенціалу японсько-американського союзу.

Нові національні стратегії безпеки та оборони уряду Фуміо Кісіді є переломним моментом у розвитку оборонної політики Японії, оскільки передбачає її суттєву трансформацію. На щорічній зустрічі експертів оборонного альянсу в Токіо наголошено, що сучасні загрози з боку інших країн вимагають відповіді, а Сполучені Штати та Японія мають спільне бачення щодо їх стримування. За словами Елі Ретнера, помічника міністра оборони з питань Індо-Тихоокеанського регіону, подальші дії повинні включати посилення розширеного та інтегрованого стримування, покращення інформаційної та кібербезпеки, поглиблення співпраці в космосі, розробку нових технологій, а також координацію двостороннього планування на випадок непередбачених обставин [5].

Варто відзначити, що за такий короткий період після оприлюднення нових оборонних стратегій Японія та США приступили до реалізації своїх планів. Вже в січні 2023 року відбулась зустріч Джо Байдена та Фуміо Кісіді, яка лише посилити міцність оборонного союзу. На відміну від вектору «Америка перш за все» свого попередника Дональда Трампа, Джо Байден зробив акцент у своїй зовнішній політиці на зміцненні діяльності альянсів та місця Вашингтону в них, оскільки вважає альянси критично важливими задля протидії агресії з боку Росії [12].

У межах функціонування оборонного союзу Японії та США на території Японії дислокується найбільша кількість американських військових. У використанні японських Сил самооборони також перебуває американська техніка, що дозволило Японії бути на восьмому місці у глобальному рейтингу військової сили [7]. Вашингтон також сприяє подальшій милітаризації Японії через посилення ролі Китаю, Північної Кореї та Росії в Індо-Тихоокеанському регіоні.

Для аналізу сучасного механізму функціонування американсько-японського оборонного союзу за основу взято Керівні принципи альянсу щодо співпраці 2015 року. Керуючись положеннями, викладеними у Керівних принципах, сторони домовились створити новий постійний Координаційний механізм союзу [10]. Його мета полягає у безпроблемному та ефективному вирішенні будь-якої ситуації, яка впливає на мир і безпеку Японії. Сили самооборони та Збройні сили Сполучених Штатів обмінюватимуться персоналом для забезпечення надійного обміну інформацією, сприяння та підтримки міжнародної безпеки. Відповідно Сили самооборони та Збройні сили Сполучених Штатів у тісній співпраці та координації вживатимуть заходів у відповідних ланках командування. Тож обидва уряди здійснюють двостороннє планування за допомогою оновленого механізму двостороннього планування, який включає відповідні установи відповідних урядів. Консультативний комітет з безпеки відповідає за представлення вказівок, пере-

вірку прогресу планування в рамках механізму та видачу директив у разі необхідності.

Для розуміння яким чином приймаються та узгоджуються рішення потрібно розглянути структурні частини механізму управління союзу США та Японії. У механізмі ключовими є чотири складові: 1) Спільний комітет складається з Генерального директора Бюро у справах Північної Америки Міністерства закордонних справ Японії (представник) та Заступника командувача збройних сил США в Японії (представник). Його компетенція полягає у координації політики з усіх питань, що вимагають взаємних консультацій щодо імплементації Угоди про статус збройних сил Японії та США; 2) Координаційна група альянсу складається з японської сторони у вигляді Представника Секретаріату Кабінету міністрів (включаючи Секретаріат національної безпеки), Міністерства закордонних справ, Міністерства оборони/Сил самооборони та інших відповідних міністерств та відомств. З американської сторони учасниками є Представники Ради національної безпеки, Державного департаменту, Посольства США в Японії, Офісу міністра оборони, Об'єднаного штабу Індо-Тихоокеанського командування США (USINDOPACOM), Збройних сил США в Японії (USFJ) та інших відповідних міністерств та відомств. Координаційна група спрямовує політику з усіх питань, що вимагають координації щодо діяльності Сил самооборони і Збройних сил США. Для забезпечення безперервної відповіді Координаційна група повинна тісно співпрацювати з Спільним комітетом; 3) Центр координації двосторонніх операцій. Японська сторона презентується Представниками Об'єднаного штабу та Відділів персоналу кожної установи Сил самооборони. З сторони США виступають Представники Об'єднаного штабу Індо-Тихоокеанського командування США (USINDOPACOM), Збройних сил США в Японії (USFJ). Центр є основним елементом, відповідальним за здійснення оперативної координації, пов'язаної з діяльністю Сил самооборони та Збройних сил США. Центр координації двосторонніх операцій тісно комунікує з Координаційною групою альянсу для взаємної координації та обміну інформацією; 4) Центри координації компонентів складаються з Представників від кожного компоненту Сил самооборони Японії та Представників кожного компоненту Збройних сил США. Ці Центри сприяють двосторонній координації на рівні компонентів. У відповідних випадках, коли Японія чи Сполучені Штати, або ж обидві країни, створюють об'єднані оперативні групи, ці групи можуть додатково створювати такі Центри.

Механізм включає такі ознаки: це постійний механізм, який можна використовувати у мирний час; для масштабних стихійних лих у Японії, а також для співпраці в Індо-Тихоокеанському регіоні та в усьому світі; забезпечує координацію всього уряду, забезпечуючи залучення відповід-

них японських і американських установ та організацій [4, с. 375].

Оборонний потенціал США та Японія вказує на лідерські позиції обох країн в індексах військової сили у світі. Для прикладу, в Глобальній системі військового рейтингу США та Японія займають перше та 8 місце відповідно. Утримуючи найвищу позицію, Сполучені Штати є найпотужнішою військовою силою в світі. З індексом потужності 0,0712 Сполучені Штати демонструють великі можливості в оборонних технологіях і збройних силах. Це включає в себе найбільший розмір повітряного флоту, кількість суден тощо. Військовий арсенал країни складається з 92 військових кораблів, 11 авіаносців, 13300 літаків і 983 штурмових вертольотів. Крім того, Сполучені Штати мають найбільшу перевагу у витратах на оборону. Японія займає 8 місце з індексом 0,1711 серед 145 країн. Військова міць Японії підтверджується її чималим арсеналом наземної зброї, військових літаків та військово-морського флоту. Збільшуючи свій оборонний потенціал, Японія автоматично збільшує можливості американсько-японського оборонного союзу [7].

Щоб ефективно реалізувати розподіл ролей і місій між Японією та Сполученими Штатами у світлі фундаментального зміцнення обороноздатності Японії, Японія забезпечує тісну оперативну координацію зі Сполученими Штатами через двостороннє планування. Крім того, Японія працює над покращенням можливостей реагування союзників, включаючи готовність і оперативну сумісність альянсу, за допомогою більш практичних навчань. У оборонній стратегії Японії зазначається, що Японія та Сполучені Штати й надалі поглиблюватимуть зусилля з посилення співпраці та взаємодії для безперервної реалізації спільних японсько-американських операцій між такими галузями як космос, кібернетика та електромагнітний спектр. Зокрема, у січні 2023 року на японсько-американській зустрічі «2+2» було підтверджено, що обидві сторони вважають, що атаки в космос, з космосу чи всередині нього становлять явну загрозу безпеці альянсу. Крім того, Японія та Сполучені Штати продовжують обмінюватися інформацією на такі теми, як використання ІШ у сфері безпеки та багатосторонні виклики [3].

За останній рік було напрацьовано чимало спільних рішень, які посилюють оборонний альянс Японії з США. 12 січня 2023 року під час зустрічі американо-японського консультативного комітету з безпеки (2+2) сторони оприлюднили плани зміцнення свого альянсу, щоб допомогти протистояти загрозам з боку Північної Кореї та Китаю, які назвали найбільшою проблемою безпеці в регіоні. У спільній заяві держсекретар Ентоні Блінкен, міністр оборони Ллойд Остін та їхні японські колеги Йосімаसा Хаясі та Ясуказу Хамада заявили, що Китай представляє безпре-

цедентну загрозу міжнародному порядку та пообіцяли подвоїти свої зусилля для протидії цьому [6].

Перед зустріччю міністерство оборони Японії оголосило про готовність розпочати та проводити спільні військові навчання, починаючи з 2027 року. Крім того, Японія заявила про будівництво пари злітно-посадкових смуг на невеликому південному острові Магесіма, де приблизно у 2027 році почнуться спільні американсько-японські навчання, включно з винищувачами-невидимками F-35B, десантними операціями та перехопленням ракет [11]. Також наприкінці серпня 2023 року Японія, США, Австралія та Філіппіни провели спільні військово-морські навчання в Південно-Китайському морі. Метою цих навчань є посилення співробітництва в Індо-Тихоокеанському регіоні [2].

Ще одним позитивним кроком на шляху до зміцнення та посилення оборонного союзу США та Японії став перший в історії візит прем'єр-міністра Японії Фуміо Кісіді на саміт НАТО [1]. Це стало символом того, що міжнародна система безпеки знаходиться під загрозою через зростання військової напруги в Індо-Тихоокеанському регіоні, а, відтак потрібно будувати партнерство, яке зможе стати відповіддю на загрози.

Для американсько-японського союзу зараз постають низка проблем та загроз, що стають перешкодою у посиленні його функціонуванні. Безпекове середовище навколо Японії погіршується більше, ніж будь-коли раніше. В останні роки Китай посилив свою військову діяльність у Східно-Китайському морі, включаючи вторгнення в повітряний простір поблизу Тайваню після візиту спікера Палати представників США Ненсі Пелосі в серпні минулого року [9].

Загрозою в безпосередній близькості до Японії є Північна Корея, яка запускає балістичні ракети з рекордно високою частотою, одночасно розвиваючи свої технологічні можливості. І росія, яка своїми діями сколихнула усю міжнародну систему безпеки, що посилює стурбованість Японії та інших країн щодо потенційних наслідків війни для безпеки в Азії. Після того, як Токіо приєднався до G7 у введенні санкцій проти Москви після вторгнення в Україну, росія назвала Японію «недружньою» країною та посилює військову активність поблизу Японії [8].

Ще одна проблема – відсутність оновленого нормативно-договірного регулювання американсько-оборонного союзу. Для ефективного співробітництва потрібний добре напрацьований матеріал, який буде редагуватись відповідно до мінливого безпекового середовища. Наразі альянс функціонує на основі Керівних принципів оборони союзу США та Японії 2015 року. З моменту їхнього прийняття ситуація в світі, зокрема в Індо-Тихоокеанському середовищі, кардинально змінилась. Тому доцільно було б прийняти нову версію принципів, які б зважали на сучасні загрози й проблеми перед оборонним альянсом.

Тож з огляду на вищезазначені проблеми та перешкоди можна виділити декілька сценаріїв подальшої долі американсько-японського оборонного союзу.

1. Беручи до уваги теперішню ситуацію на міжнародній арені, сценарій з послабленням чи замороженням діяльності союзу є найменш ймовірним, проте не виключеним. Безпекова ситуація в Індо-Тихоокеанському регіоні зараз перебуває в найгіршому стані, тому будь-який крок назад цього союзу може дозволити крок вперед противника. До того ж прийняття нових оборонних стратегій Японії свідчить про непохитність ідеї зміцнення як самої держави, так і оборонного альянсу. Тому в подальшому союз двох партнерів повинен продовжувати напрацьовувати нові технології з захисту регіону. Варто додати, що Японія є другою країною після США, де розміщується найбільша кількість американських військових. Однак в цьому варіанті подій варто врахувати можливість сценарію втягнення оборонного союзу у війну, наприклад, якщо Китай таки здійснить збройний напад на Тайвань, адже США та Японія взяли на себе відповідальність допомогти Тайваню у випадку небезпеки.

2. З огляду на останні тенденції найбільш імовірним та перспективним сценарієм для американсько-японського оборонного союзу є посилення своєї діяльності на якісно новому рівні. На основі Керівних принципів 2015 року, які адаптують партнерство США та Японії до зростання могутності Китаю, КНР і росії, союзники розгортають потужні військові засоби, які дозволяють їм утримувати перевагу на морі та в повітрі, в той час як ворожі оборонні можливості швидко модернізуються. Запровадження постійного, спільного координаційного механізму дозволяє союзникам активізувати діалог і співпрацю щодо того, що робити у разі провокацій з боку противників. В оперативному плані збільшення спільного навчання та створення об'єднаного командування в Японії та Сполучених Штатах дозволяє японським та американським силам краще працювати разом.

3. У той же час союзники розширюють свою співпрацю, щоб діяти не тільки проти загрози, але й для захисту загального блага та ліберальних цінностей в Індо-Тихоокеанському регіоні. Токіо та Вашингтон посилюють координацію щодо надання військової допомоги та допомоги розвитку, спрямованої на розвиток морського потенціалу в країнах-однодумцях Південно-Східної Азії. Два союзники також спираються на свій досвід у сфері гуманітарної допомоги та операцій з ліквідації наслідків стихійних лих, щоб створити регіональну навчальну програму та сприяти співпраці в Азії. Тож за таких позитивних кроків розвитку цілком ймовірним може бути сценарій створення формату Союз+, тобто азійські країни отримують можливість при-

єднатись до США та Японії у багатосторонньому форматі. Їх участь поєднується з державною програмою допомоги, що фінансується союзниками, щоб полегшити структурні реформи, необхідні для дотримання норм договору.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Можна зробити висновок, що історія становлення та розвитку американсько-оборонного союзу, яка триває з кінця Другої світової війни, зазнала багато як перешкод та проблем, так і вагомих успіхів. Співпраця відбувається на основі двосторонніх документів, до яких належать Договір про взаємну співпрацю та безпеку між Японією та США, Японсько-американська спільна декларація з безпеки та Керівні принципи оборони союзу тощо. Механізм співробітництва в форматі оборонного союзу відбувається на основі укладених угод та спільного механізму, що залучає різні рівні діалогів між структурами обох сторін.

Якщо ввести підходи до одночасного збільшення оборонно-ударних можливостей Японії та паралельне створення спільного командування й контролю – все це стане основою для більш ефективного використання усіх можливостей американсько-японського альянсу.

По суті, сила американо-японського альянсу в цілому спрямована проти агресивної та екс-

пансіоністської політики країн. Сполучені Штати та Японія повинні бути готові постійно забезпечувати придатність альянсу для майбутнього, особливо в умовах, коли супротивники продовжують зростати та модернізувати свої можливості.

Враховуючи індекс військової сили, цілком очевидно, що Японія та США займають лідерські позиції у мілітаризованому світі. Завдяки потужному військовому потенціалу, який є в обох країнах, в поєднанні з оновленими оборонними стратегіями відбуваються процеси, які сприяють перетворенню союзу на найвпливовіше регіональне об'єднання.

Отже, можна стверджувати, що безпекова співпраця Японії та США за більш як 70 років співпраці отримала як відчутні успіхи, так і помітні невдачі. З одного боку, ми можемо прослідкувати різносторонню співпрацю, яка дає позитивні результати для обох сторін. З іншого ж боку, бачимо низку проблем і загроз, які не дають набути бажаного масштабу кооперації між сторонами. Проте усе це не повинно стати причиною розпаду чи переходу оборонного союзу в період стагнації. Поява нових загроз, не вирішення минулих проблем та нестабільний стан міжнародного безпекового середовища – усе це вимагає реформування оборонного союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Японія не планує приєднуватися до НАТО. *Суспільне*. 24.05.2023. URL: <https://suspihne.media/485764-aponia-ne-planue-priednuvatisa-do-nato-premer/> (дата звернення: 20.03.2024).
2. Японія, США, Австралія та Філіппіни провели спільні військово-морські навчання. *Укрінформ*. 26.08.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3753263-aponia-ssa-avstralia-ta-filippini-proveli-spilni-vijskovomorski-navcanna.html> (дата звернення: 20.03.2024).
3. 2023 U.S.-Japan 2+2 Security Talks Held. *Mirage News*. 12.01.2023. URL: <https://www.miragenews.com/2023-us-japan-2-2-security-talks-held-927668/> (date of appeal: 20.03.2024).
4. Defense of Japan 2023. *Japan Ministry of Defense*. URL: https://www.mod.go.jp/en/publ/w_paper/index.html (date of appeal: 20.03.2024).
5. Earthquake response: Japan completes its final NATO aid flight to Türkiye. *NATO*. 24.03.2023. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_213222.htm (date of appeal: 20.03.2024).
6. Johnstone B. Japan's Transformational National Security Strategy. *Center for Strategic and International Studies*. URL: <https://www.csis.org/analysis/japans-transformational-national-security-strategy> (date of appeal: 20.03.2024).
7. Military Strength Ranking 2023. *GFP: website*. URL: <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.php> (date of appeal: 20.03.2024).
8. Russia informs Japan of intention to terminate deal on cooperation on nuclear arms reduction. *Anadolu Ajansı*. 28.11.2023. URL: <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/russia-informs-japan-of-intention-to-terminate-deal-on-cooperation-on-nuclear-arms-reduction/3067270> (date of appeal: 20.03.2024).
9. Taiwan warns China's military may make 'sudden entry'. *Aljazeera*. 06.03.2023. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2023/3/6/taiwan-warns-chinas-military-may-make-sudden-entry-near-island> (date of appeal: 20.03.2024).
10. The Potsdam Conference 1945. *Foreign Service Institute*. URL: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1945Berlinv02/d1382> (date of appeal: 20.03.2024).
11. U.S. Marines Stand Up New Regiment, Chinese Warships Sail in East China Sea. *USNI News*. 16.11.2023. URL: <https://news.usni.org/2023/11/16/u-s-marines-stand-up-new-regiment-chinese-warships-sail-in-east-china-sea> (date of appeal: 20.03.2024).
12. Wong E. Biden and Kishida Vow to Bolster U.S.-Japan Alliance as China's Power Grows. *The New York Times*. 13.01.2023. URL: <https://www.nytimes.com/2023/01/13/us/politics/biden-kishida-japan.html> (date of appeal: 20.03.2024).